

Ehdotus uudeksi valinnaisaineeksi Malminkartanon ala-asteen koulun johtokunnalle 1.8.2020 alkaen sekä muutokset kahden nykyisen valinnaisaineen nimeen, nimen muutoksen myötä vähäiset sisältömuutokset sekä kaikkien nykyisten valinnaisaineiden tavoitteiden ja sisältöjen tiivistäminen (Liite 3)

A) Uusi valinnaisaine: AKTIIVINEN MINÄ

- Uuden valinnaisaineen ehdotus on esitelty oppilaskunnalle syksyllä 2019.
- Oppilaskunnalta ei tullut vastaehdotusta eikä lisäehdotuksia.
- Ehdotus on hyväksytty henkilöstön taholta.

Aktiivinen minä -valinnainen: oppiaineen tehtävä

Valinnaisaineen opetuksen tehtävänä on tukea oppilaiden kasvua aktiivisiksi, vastuuntuntoisiksi ja yritteliäiksi kansalaisiksi.

Oppilaat tutustuvat lähiympäristöönsä, jossa he elävät. Oppiaine vahvistaa oppilaiden maailmankuvan kehittymistä sekä kasvua ihmisenä. Se ohjaa oppilaita ymmärtämään ihmisten tekemien valintojen vaikutuksia omalle elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

Oppilaita ohjataan toimimaan erilaisuutta ymmärtävässä, ihmisoikeuksia ja tasa-arvoa kunnioittavassa moniarvoisessa yhteiskunnassa demokratian arvojen ja periaatteiden mukaan. Oppiaineen tehtävänä on antaa yhteiskunnan toiminnasta ja kansalaisen vaikutusmahdollisuuksista tiedollinen perusta sekä rohkaista oppilaita kehittymään oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

Opetuksessa oppilaita ohjataan seuraamaan ajankohtaisia heitä itseään kiinnostavia kysymyksiä ja tapahtumia sekä ymmärtämään niiden yhteyksiä omaan elämään. Oppilaita kannustetaan osallistumaan sekä toimimaan aktiivisesti ja rakentavasti erilaisissa tilanteissa ja yhteisöissä. Lisäksi heitä ohjataan ymmärtämään, että yhteiskunnallinen päätöksenteko perustuu valintoihin, joita tehdään vaihtoehtoisten mahdollisuuksien välillä pyrkimyksenä löytää yhteisymmärrys. Oppilaita rohkaistaan kuuntelemaan muita, ilmaisemaan mielipiteitään ja perustelemaan näkemyksiään sekä löytämään omat vahvuutensa. Oppilaat harjoittelevat päätöksentekoa ja vaikuttamisessa tarvittavia taitoja kouluyhteisössä.

Oppiaineen suunnittelussa otetaan oppilaiden kanssa huomioon koulun toimintakulttuurin kehittäminen eli osallisuus, viihtyisyys, yhteisöllisyys, toiminnallisuus ja tutkiva ote. Aktiivinen minä valinnaisaineen avulla edistetään yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja viihtyisyyttä toimimalla yhdessä erilaisten koulun projektien parissa sekä monipuolisesti käytännön taitoja syventäen.

Aktiivinen minä -valinnainen: oppimisympäristöihin ja työtapoihin liittyvät tavoitteet vuosiluokilla 4-6

Aktiivinen minä - valinnaisaineessa käytetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Koulutilojen lisäksi opetuksessa hyödynnetään koulun, lähiympäristön ja Helsingin tarjontaa (esimerkiksi oppilaskunta, yritykset, lähialueen ihmiset ja ympäristö ja luonto, kansalaisjärjestöt).

Sähköisiä oppimisympäristöjä, uusinta tieto- ja viestintäteknologiaa ja sosiaalista mediaa käytetään monipuolisesti opetuksessa. Oppilaiden tietoteknisiä laitteita voidaan hyödyntää oppimisvälineinä.

Aktiivinen minä - valinnaisaineen työtavoissa korostuvat oppilaiden osallisuus, oppilaslähtöiset työtavat, vuorovaikutuksellisuus, elämyksellisyys ja toiminnallisuus. Niiden avulla harjoitellaan arjen taitoja, ympäristöstä huolehtimista, yhteistoimintaa, osallistumista ja vaikuttamista. Vuorovaikutukseen, elämyksellisyyteen ja toiminnallisuuteen perustuvat työtavat ohjaavat keskeisiin teemoihin. Niitä ovat aktiiviseksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi kasvaminen, elämänhallintataidot ja soveltaminen omassa elämässä. Tavoitteena on myös se, että oppilaista kasvaa yhteistyökykyisiä erilaisten yhteisöjen jäseniä, jotka pääsevät osallistumaan omaa elämäänsä ja arkeaan koskeviin päätöksiin. Oppilaiden ikä ja kehitystaso huomioidaan kaikessa opetuksessa.

Aktiivinen minä -valinnainen: Ohjaus, eriyttäminen ja tuki

Oppiaineen tavoitteiden ja luonteen kannalta keskeistä on ohjata oppilaat näkemään itsensä yhteiskunnan jäsenenä, joilla on oikeuksia ja velvollisuuksia sekä tukea heidän kasvuun yhteistyökykyisiksi erilaisten yhteisöjen jäseniksi. Oppilaita tuetaan erityisesti yhteiskuntaa ja taloutta koskevan tiedon etsimisessä, ymmärtämisessä ja soveltamisessa, jolla on merkitystä heidän oman elämänsä ja tulevaisuutensa kannalta. Oppilaita kannustetaan osallisuuteen ja keskusteluun.

Ohjausta tarvitaan erityisesti turvalliseen ja muut huomioivaan toimimiseen eri oppimisympäristöissä. Opetuksessa ja työtapojen valinnassa otetaan huomioon oppilaiden aikaisemmat tiedot ja taidot sekä kehitykseen, elämäntilanteeseen ja kulttuuriin liittyvät erityistarpeet. Yhteisönä toimiminen tukee yhdessä oppimista ja erilaisten vahvuuksien hyödyntämistä. Ohjaus ja tuki, työtapojen valinta sekä onnistumisen kokemukset tukevat oppilaiden oppijaminäkuvan vahvistumista.

Aktiivinen minä -valinnainen: Oppilaan oppimisen arviointi vuosiluokilla 4-6

Oppimisen arviointi ja palaute ovat monipuolista, kannustavaa ja oppimisen taitoja ohjaavaa. Jatkuva palaute on kiinteä osa oppimisprosessia. Oppilaita ohjataan arvioimaan omaa ja ryhmän työskentelyä, ilmaisua ja tuotoksia. Oppimista tukevan ja monipuolisen arvioinnin ja palautteen avulla oppilaita autetaan tulemaan tietoisiksi omista taidoistaan, tiedoistaan ja työskentelyprosesseistaan ja he saavat välineitä niiden kehittämiseen ja omien vahvuksiensa löytämiseen. Arvioinnissa oppilaiden osallisuutta sovelletaan myös vertaisarvioinnissa.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota yhteiskunnallisten tietojen ja taitojen hallintaan sekä oppilaan oman yhteiskunnallisen ajattelun rakentumiseen. Opinnoissa edistymisen kannalta on keskeistä, että oppilas hahmottaa ympäröivän yhteiskunnan toimintaa sekä näkee itsensä osana kansalaisyhteiskuntaa omat vaikuttamismahdollisuutensa ja vastuunsa tiedostaen.

Aktiivinen minä -valinnaisaine arvioidaan lukuvuosittodistuksessa suoritusmerkinnällä "Hyväksytty/hylätty".

Aktiivinen minä -valinnainen: Ilmiöoppiminen valinnaisessa

Ilmiöoppiminen on kokonaisvaltaista, tietojen ja taitojen opiskelua, jossa tarkastellaan todellisen maailman ilmiötä oppiainerajat ylittäen. Ilmiöpohjainen oppiminen on yhteisöllinen prosessi, jossa rakennetaan yhdessä ymmärrystä tarkastelun kohteena olevasta ilmiöstä, opiskeltavista käsitteistä

sekä tavoiteltavista taidoista. Yhteisöllinen oppiminen ja tiedonrakentaminen luovat pohjaa yksilön sosiaaliselle kasvulle ja vastuulliselle toiminnalle tulevaisuuden yhteiskunnan jäsenenä.

Käytämme erilaisia oppimisen tiloja, työtapoja ja -välineitä. Kannustamme koulun tilojen ja lähiympäristön monipuoliseen käyttöön.

Aktiivinen minä -valinnainen: Laaja-alainen osaaminen valinnaisaineessa vuosiluokilla 4-6

L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

- Oppilaita ohjataan hankkimaan, käyttämään ja arvioimaan tietoa yksin ja ryhmässä.

L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

- Oppilaita kannustetaan kokeilemaan erilaisia tapoja ilmaista itseään.

L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

- Oppilaita kannustetaan ottamaan vastuuta omasta ympäristöstään sekä osallistumaan kouluyhteisön toimintatapojen kehittämiseen.
- Yhteisessä työskentelyssä oppilaat voivat kehittää tunnetaitojaan ja sosiaalisia taitojaan.
- Opitaan ymmärtämään sääntöjä ja harjoitellaan päätöksentekoa.
- Oppilaita opastetaan teknologian vastuulliseen ja turvalliseen käyttöön.
- Oppilaat tutustuvat kestävän kuluttamisen käytäntöihin ja pohtivat säästäväisyyden sekä talouden suunnittelun merkitystä ja harjoittelevat niitä.
- Oppilaat saavat ohjausta kuluttajana toimimiseen sekä mainonnan ja median vaikutusten tarkasteluun.

L4 Monilukutaito

- Oppilaita ohjataan kehittämään monilukutaitoaan ja tulkitsemaan ja tuottamaan tekstejä erilaisissa ympäristöissä.
- Kriittistä lukutaitoa kehitetään oppilaille merkityksellisissä yhteyksissä.
- Oppilaita ohjataan työskentelyyn monenlaisen median parissa koulutyössä ja vapaa-ajallaan.
- Oppilas oppii hakemaan taloudelliseen toimintaan liittyvää tietoa sekä lukemaan, tulkitsemaan ja vertailemaan monenlaisia tekstejä, kaaviota ja kuvia eri yhteyksissä.
- Oppilaita ohjataan havainnoimaan ja tulkitsemaan ympäristöään.

L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

- Tieto- ja viestintäteknologiaa hyödynnetään monipuolisesti ja vahvistetaan yhteisöllistä oppimista.
- Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vaikuttamiskanavana.
- Oppilaat toimivat vuorovaikutuksessa koulun ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

- Oppilaita ohjataan työskentelemään järjestelmällisesti ja pitkäjänteisesti ja ottamaan vastuuta tekemisestään.
- Oppilaat saavat kokemuksia työstä, eri ammanteista ja toisten hyväksi toimimisesta.
- Oppilaita kannustetaan aloitteellisuuteen ja yritteliäisyyteen.

L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

- Oppilas kiinnostuu vaikuttamiseen ja yrittäjyyteen liittyvistä asioista koulu yhteisössä ja yhteiskunnassa.
- Hän pääsee harjoittelemaan vaikuttamista käytännössä.
- Oppilasta ohjataan ymmärtämään omien valintojen, elämäntapojen ja tekojen merkitys.

Valinnaisaineen tavoitteet ja sisällöt:

Vuosiluokilla 4.-6. opiskellaan ikätaso huomioiden seuraavien tavoitteiden ja sisältöjen mukaan.

T1 Oppilaista kasvaa aktiivisia, vastuuntuntoisia ja yritteliäitä kansalaisia

- S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta. Perehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin ja oikeuksiin mm. Unicefin lasten oikeudet.
- S2 Oman talouden hallinta ja vastuullinen rahankäyttö.
- S3 Vastuullinen vapaa-aika ja harrastukset. Tutustutaan lähialueen harrastusmahdollisuuksiin.

T2 Oppilaat tutustuvat lähiympäristöönsä

- S1 Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.
- S2 Tutustutaan yhteisöihin ja yrityksiin.

T3 Oppilaat ymmärtävät omien valintojensa vaikutuksia omalle elämälle ja ympäristölle nyt sekä tulevaisuudessa.

- S1 Tutustutaan erilaisiin vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin.
- S2 Harjoitellaan mielipiteen ilmaisemista ja perustelua.
- S3 Tutustutaan kestävään kehitykseen ja kiertotalouteen.

T4 Oppilaat kehittyvät oma-aloitteisiksi yhteiskunnallisiksi ja taloudellisiksi toimijoiksi.

- S1 Opetuksessa perehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin.
- S2 Tutustutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin.
- S3 Opitaan ymmärtämään sääntöjä ja harjoitellaan päätöksentekoa.
- S4 Oppilaat saavat kokemuksia tieto- ja viestintäteknologian käyttämisestä vaikuttamiskanavana

B) Kahden nykyisen valinnaisaineen nimenmuutos sekä kaikkien nykyisten valinnaisaineiden tavoitteiden ja sisältöjen tiivistys sekä nimen muutoksen myötä vähäiset sisältömuutokset

1. Nykyisen valinnaisaineen nimi muutetaan: *Musiikki-ilmaisu ja tanssi* > **Musiikki-ilmaisu**
2. Nykyisen valinnaisaineen nimi muutetaan: *Ilmaisu- ja viestintätaito* > **Viestintä**

3. Nykyisten valinnaisaineiden vanhoja OPS-tekstejä tiivistetään hävittämällä yksittäiset luokka-asteet kirjaamalla tavoitteet ja sisällöt luokka-astevälille 4-6
4. Musiikki-ilmaisu –valinnaisaineen tavoitteista ja sisällöstä häivytetään tanssin korostaminen, koska se ei ole enää nimessäkään (vähäinen sisältömuutos)

C) Perustelut OPS-muutokseen

Valinnaisaineopiskelun rakennetta on tarkoitus muuttaa siten, että oppilas valitsee kolme valinnaisainetta lukuvuodeksi ja opiskelu jaksetaan kolmeen jaksoon. Jotta jaksotus onnistuu, tarvitaan yksi valinnaisaine lisää. Oppilailta on tullut palautetta, että he eivät jaksakaan koko lukuvuotta opiskella samaa valinnaisainetta. Koska koulumme valinnaisaineiden tavoitteena on olla osaksi oppilaiden osallisuusryhmiä ja näin ollen kasvatusta yhteisöllisyyteen ja yhteisten asioiden hoitoon, uusi valinnaisaine monipuolistaa ja syventää valinnaisainepalettia.

Kahden valinnaisaineen nimenmuutos nähdään samassa yhteydessä tarpeelliseksi: musiikki-ilmaisu ja tanssi –valinnaisaine ei ole ollut erityisen suosittu oppilaiden keskuudessa, joten tanssin osuutta ko. valinnaisaineen sisällöissä katsotaan aiheelliseksi vähentää ja poistaa oppiaineen nimestä. Ilmaisija- ja viestintätaito oli nimenä pitkä, joten se halutaan lyhentää napakammaksi (Viestintä).

Nykyisten valinnaisaineiden OPS-tekstit tiivistetään, koska yhtä valinnaisainetta opiskellaan vain yksi lukuvuosi yhden vuosiviikkotunnin verran, joten tavoitteita ja sisältöjä tarvitaan vain yhdelle lukuvuodelle (eikä kolmelle vuosiluokalle, kuten aiemmin OPS-tekstit olivat).